

Nro. 23.

**A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsől Pénteken Mártzius 20-ik napján 1812-ik
esztendőben.

Török Birodalom.

Bukarest Febr. 26-dikán. Itt még ma is nagy halgatás uralkodik; a' fegyvernyúgvás időpontjának eltelésétől fogva semmi alkudozások nem folytak; külömbkülömb időöltések által üzik az alkudozók az unalmát. *Romberg* nevű híres muzsikus Petersburgból ide érkezvén, gyakran tart muzsikai gyülekezeteket, mellyekben a' Török követek is meg jelenni szoktak. Az Orosz Generálisok közzül, kik a' Duna jobb partjára által mentek vólt, még tsak *Markoff* nem jött ide vissza, minthogy ő Kis Oláhországban fekszik seregével.

Arábiából kedvező hírek érkeztek Konstán-

tzinápolyba. Azt mondják, hogy az a Török sereg, a' melly Egyiptomból a' *Wechabiták* ellen ment, Medinától nem messze egy 5000 emberek-ből álló *Wechabita* seregre találván, azt megverte és elszólesztette, 's reménsége vólt, hogy Medinát is nem soká elfoglalhatja. Nagyon örvendenek a' Törökök, azzal a' reménséggel kelesztetvén magokat, hogy egy buzgó sereg nem soká nagy áhítatossággal megteheti a' Mekka felé való bújdokló utat, mellyet a' *Wechabiták* miatt néhány esztendőktől fogva elmúlasztani kényszerítettet.

Rénusi Szövetség.

A' *Bádeni* Nagy Hertzegségébéli újság, melyben közelébről a' jelentetett, hogy az *Elchingeni* Hertzeg Frankofurtumba megérkezett. most azt jelenti, hogy *Lefebvre*, *Alphonse*, és *Legrans* Generálisok is megérkeztek Frantzia Országból Frankofurtumba. Merre felé fogják innét útjokat folytatni, azt még nem jelenti.

Magdeburgból e'képpen írtak Mártzius' 3-ikán: —,

„A' mi újságunkban ilyen hirdetés jött ki: Városunk és külső városaink' lakosaiknak adjuk tudokra, hogy *Magdeburg* vára *Napoleon* Császárnak Februárius' 2-ikán költ végzése által, ostromlásnak állapotjában lenni rendeltetett. Itt tehát már most a' Politikai hivatalok többé passus' senkinek nem adnak, és annak adttatása a' Komendansnak Generális *Michaudnak* parantsólatja szerint mától fogvást csak a' katona közönséges Biztosi hivatalra bizattatik. —“

„Költ *Magdeburgban* Mártz. 2-ikán 1812.

„*Schulenburg*, az *Albisi* Departamentum' Préfectusa.

A' Neufchateli Hertzeg egy végzést hirdetetett-ki a' maga tartományában, melynek ez a' foglalata: — „*Mi Sándor*, 's a' többi. Megfontolván, hogy a' mi Napoleon Császár eránt való kötelességünk azt kívánja tőlünk, hogy mind azokat az alattvalóinkat, a' kik olyan hatalmasságoknál szolgálnak, a' melly Napoleon ellen hadakozik, vissza hívjuk, meghatározzuk, hogy minden *Neufchateli* ember, a' ki Anglus katonai szolgálatban, vagy pedig más olyan Hatalmasságnak szolgálatjában találatik, a' melly a' Frantzia Birodalom ellen hadakozik, hazájába vissza jőjjen. A' kik Európában vannak, azok a' jövő 1813-ik esztendőnek első Januáriusáig; a' kik Európán kívül, de a' jó reménség' fokánál nem messzebb találtatnak, az 1815-ik esztendőnek első Januáriusáig, a' kik pedig ezen fokon túl valahol másutt tartózkodnak, az 1817-ik esztendőnek első napjáig tartoznak vissza jőni. A' kik másképpen tselekesznek, minden vagyonjokat elvesztik. Hasonlóképpen minden vagyonainak elvesztésivel büntetettek azok is, a' kik a' Hertzegnek engedelmé nélkül valamely idegen Hatalmasságnál szolgálatot vállalnak. Azok, a' kik engedelmet nyernek arra, hogy idegen szolgálatba lépjenek, abból ugyan ezen büntetés alatt eijönni köteleztetnek, mivellyest ez a' hatalmasság a' Frantzia Birodalom ellen hadat folytat.

A' rekrutázást illető Frantzia Császári Dekretom; az embereknek idejekre és magosságokra nézve, a' Neufchateli Hertzegségre is kiterjed; az innét való katonaságra nézve pedig egyéb

eránt azok a' rendelések tartatnak, a' mellyek a' Helvétziai egyéb katonaságra nézve.

A' *Norimbergai* újság írja egyéb Német Országai levelek után, hogy a' *Dresdába* érkezendő nagy vendégeknek fogadtatásokra már tették a' készületeket. — Frankofurtumban is elkészítették a' Nagy Hertzegi palotát. Minden szobák kitsinosították.

Nagy Britannia.

Az Anglusok a' magok Konstitusziójok eránt való vélekedésre nézve most három részre vannak oszolva. Egyik a' Ministerekkel tartó rész. Ezeknek nevek egy kifejezéssel *Torys*. Ezek bámulás, méltó jónak tartják az Angliában mostan fenn álló rendet. — A' másik rész a' *Whigs* nevezet alatt már régtől fogva esmeretes oppositio, vagy a' Ministerekkel ellenkező rész. — Ezek csak annyi újítást kívánnak, hogy a' Parlamentumnak tagjai minden három esztendőben új választásnak legyenek alája vetetve. Harmadik részt teszik az úgy nevezett *Réformálás barátjai*, vagy a' *Burdettisták*. Már ezek többet kívánnak. Ezek egészen más lábra szeretnék a' Parlamentomi tagok' választásának módját állítani. Melly rossz lábon álljon ezen tekintetben a' Parlamentom' dolga, abból mutatta meg nem rég egy Burdettista, hogy azon városokat és helységeket, a' mellyek azzal a' jussal bírnak, hogy a' Parlamentomba egy vagy több tagokat küldhessenek, népeiségekre nézve öszve hasonlítva a' közönség'szeme eleibe terjesztette e'képpen: A' tulajdonképpen való London városában 7000 választó küld 4 — *Westmünsterben* 10,000 választó küld 2 — *Midlesexben* 3500 választó

küld 2 — *Surreyben* 4500 választó küld 2 — *Soutwarkban* 2000 választó küld hasonlóképpen 2 tagot a' Parlamentomba. Ellenben *Newtonban* találatik csak egy választó, 's küld 2 — *Old-Sarnusban* 1 választó, küld 2 — *Midhurstban* 1 választó küld 2 — *Castle-Resingben* 2 választó 2 — *Marlboroughban* 2 választó küld 2 — *Downtonban* 4 választó hasonlóképpen két tagot. — Ezen összehasonlításból minden további magyarázat nélkül eléggé kitettzik, melly egyenetlen fundamentómon álljon az Angliai nemzeti képviselő' dolga.

Ez az egyenetlenség azonközben nem így volt eleitől fogva. Ezek az elpusztult helységek, a' mellyekben most alig találtatván egy két választó lakos, 's még is egy és két tagot is küldhetnek a' parlamentomba, régenten, mikor azt a' just kapták, hogy Parlamentomi tagokat választthassanak, népes és gazdag helységek voltak, de már úgy el pusztultak, hogy némelyikben csak egy olyan lakos találatik, a' ki választó jussal bírhat, 's a' jus azonban még is megmaradván a' helységben, már most ez az egy választó választja a' Parlamentomba küldendő tagot vagy tagokat. Egy embernek pedig a' voksát mindenkor könnyebb megvenni, mint sokét. De ennek felette az is történik, hogy az ilyen el pusztult helységet valamelly gazdag ember megvásárolván, csak nem örökre birtokosává teszi magát a' nemzeti képviselőségnek. Így igen könnyen véghez vihetik a' Ministerek, hogy az ő részeken lévőeknek számok legyen nagyobb a' Parlamentomban. — Ez az a' szálka, a' melly a' Burdettisták' szemit már régtől fogva

szúrja, 's a' melly ellen ők szünetlen lármáznak, azt akarván véghez vinni, hogy a' választás dolga egyenlőbb lábura állítassék.

Azóltá, hogy a' Régens Hertzeg az országlo kormánt a' kezébe fogta, már néhány izhen meg változtatták az újségírók az Angliai egész Ministériumot. Egyszer egy egész laistromban adták vólt ki az új Ministerek' neveit, még sem lett vólt egész mostanig semmi a' dologból. Most már tsak leszen valami belőlle, de talám sokkal másképpen fog kiütni, mint a' hogy az ellenkező részen lévők akarták vólna. Londonból így írtak ezen dologról Febr. 18-dikán: —,

„Ma van az a' nap, mellyen elvégződtek azok a' megszorító feltételek, a' mellyek alatt a' Régens Hertzeg bizonyos időtől fogva él a' Királyi hatalommal. Ma lépett bé ezen tellyes hatalomba. Ezen hónapnak 6-dikán a' maga testvéréhez egy levelet írván ő Királyi Hertzogsége, jelentette ennek, hogy egy olyan Ministeriumot szándékszik lábura állítani, a' mellyben a' Nagy Britaniabéli minden nevezetesebb részrehajlások egyesítettöve lehetnének. Az eddig való Ministeriummal való megelegetését is kinyilatkoztatta ezen levelében ő K. Hertzogsége; dítisérettel emlékezik annak minden tagjairól. —

„Továbbá olyan nyilatkoztatást teszen ő K. Hertzogsége ugyan tsak: ezen levelében, hogy sem valamelly magános hajlandáságnak kövétésire, sem bizonyos előítéleteknek való hízelkedésre nem lévén oka, egyedül tsak a' Közboldogságnak előmozdításában határozódnak minden törekedései. Mind ez ideig tökéletesen megtartóztatta ő Kir. Hertzogsége magát attól,

hogy gondolkodásának minéműséget kinyilatkoztassa, azt akarván el-kerülni, hogy arra a vélekedésre ne adjon okot, mintha talán a' Parlamentomnak Irlandiát 's nevezetesen az Irlandiai Catholicusokat illető tanátskozásaihoz kívánna valami befolyást keresni. —

„A' fél szigetre (Spanyol Országra és Portugalliára) is ki-botsátkozik ezen levelében a' Régens-Hertzeg, azt mondván, hogy tovább is kész leszen ezen Országok eránt minden tőlle kitelhető segedelemmel viseltetni. Végezetre azt bizza ő K. Hertzegsége a' Yorki Hertzegre, hogy közölje *Grey* és *Grenville* Urakkal is ezen level.

Spanyol Ország.

Az Anglus tudósítások szerint a' Kadikszi Spanyol Országglószék ismét új ábrázatot vett fel. Most egy 5 tagokból álló tanáts vette kezébe a' Kormányt, *Béltöltő Tanáts* nevezete alatt. Tagjai, az *Infantadoi* Hertzeg, a' ki eddig Londoni követséget viselt, *Gróf Bisbal*, a' Kadikszi Kormányozó Admirális *Villa-Vicencie*, Vice-Admirális *Mosquera*, és *Ribas*.

Most majd semmi hadi tudósításaink nintsenek Spanyol Országból és Portugalliából. Tsak a' Madridi levelek említik Febr. 15-ikén, hogy egy ellenséges csoport éppen akkor, midőn a' közép ármádia abban foglalatoskodott volna, hogy a' Cuenca és Valencia között való közösülés útját helyre állítsa, Siguenzánál özsze gyülekezvén, a' helyett, hogy magát a' Frantzia seregeknek ezen mozdulásaik között oltalmazólag vitelte volna, mint az okosság kívánta volna, *Brihuega* nevű helységben a' Frantziákra ütött.

Az *insurgens* iszopart 1500 emberekből állott. Ezeket a' Royal Stranger nevű Regiment vissza verte; megölt közzülök 40 embert, elvett tőlök sok fegyvert. Az alatt egy más sereg *Siguenczá*-hoz is, a' hol az *insurgenseknek* fő tanyájok volt előnyomúlván, őket onnét széllyel verte. Az ott tanyázó *insurgensek* közzül 1152 embert elfogott, kik között 25 tisztek találtatnak, egy bánda vezérrel egyetemben.

Északi Amérika

Némelly *Londoni* újságokban egy Amérikai levél jött ki a' múlt hetekben, mellyben arról lévén szó, hogy valyon ki fog-e valósággal az Anglusok és Amérikai szabad Statusok között a' hadakozás ütni, egyéb éles kifejezései között a' tudósítónak ezek a' szavai megjegyzést érdemeliek: *Maddison* (az Amérikai előlülő) a' holdat fogja harapni inkább, hogy sem az Anglusok ellen hadakozzék. —

Most másképpen írnak a' tudósítók. A' Párisi levelekben így fejezi ki magát egy *Washingtoni* tudósító: „Azt az Aktát, mellyben azt végzette a' Kongressus, hogy a' reguláris katonaságnak szaporítására 25.000 embereket kell kiállítani, már az Elölülő is meg erősítetre aláírás által.

A' *Washingtonból* Jan. 28-ikán indúlt levelek szerint már akkor annyira ment vólt az Angliai és Amérikai Országlószékeknek egymás ellen való felhevülések, hogy a' Washingtonban lévő Anglus Követ *Forster* forma szerint való nyilatkoztatást kívánt az egyesült Statusok' Elölülőjétől az eránt, hogy mire tzeleznak az ott tételő

dő hadi készültek? arra-é, hogy az Anglus tartományokat ellenséges módon megtámadják?

Az Amerikai egyesült Státusok, mint a' környülállások mutatják leg inkább a' magok önként vállalkozó seregeiknek sokaságokba és tüzes hazafiúságokba helyheztetik reménségeket. Hogy másokat is annál inkább felbuzdíthassanak az Amerikai előljárok, egy írást hidettek ki közlébről újságaik által, mellyben egy Virginiai önként vállalkozott Regimentnek vitéz készsége rajzoltatik - le. A' levelet az említett Regiment a' Lemythoni hegyes vidékekről írta az Elöl-ülőhöz: — „Eljött a' szempillantat (így szól az önként vállalkozott katonaság), mellyben a' nemzeti betsületet és nemzeti just, a' népnek ereje által szükség fenn tartani. Mi szeretjük a' békességet: de határai vannak a' türedelemnek is. Mi, ha a' hadakozás ki üt, mint eltökéltt szabad és a' rabszolgaságot tellyességgel szenvedni nem tudó emberek, úgy fogunk megjelenni a' tsatázó mezén. Minket a' történet messze lévő hegyek közzé helyheztetvén, bátorságossá tett ugyan a' hadakozó nemzeteknek ájuldászást okozó mozgásaik ellen: de tsakugyan mi is azon egy háznép' gyermekei vagyunk. Ha a' világnak leg távolabb lévő szegletében tsak egy Amerikai ember' hajaszála meg sértetik, mi is érezzük az igazságtalanságot, és éppen olly készzek vagyunk annak megboszszulására, mintha magunkon történt volna, és rajtuk esett volna a' gyalázat. Mi össze gyülekeztünk zászlóink alá; szolgálatot akarunk tenni. Nékünk mind egy, akár a' Bunkerti hegyek között verekedjünk, akár a' Saratogai térségken; az Atlantikumi

tenger partjain, vagy a Kanadai pusztaságokon. —“

Azt is hírelik az Amerikai újságírók, hogy 50,000 önként vállalkozott emberek arra ajánlották volna magukat az Elölülönél, hogy ők a nélkül, hogy a Státusnak leg kisebb költséget okoznának, mind az Alsó mind a Felső Kanadát elfoglalják. A kik ezen ígéretet tették, az úgy nevezett Zöld-hegyi vidékeken, 's a Massachuseti, Vermouti, New-Hampschiri, Konnektikuti, és Neu-Yorki vidékeken laknak. Ha kívántatik többek is meg fognak jelenni a tsatázó mezőn.

Maddisontól az Elölülőtől külömbkülömb levelezések érkeztek a Congressushoz, a mely levelezések az Anglus Követ Foster és az Amerikai Minister Monro között egy időtől fogva folytak. Ezen levelezéseket ilyen jelentés mellett küldötte Maddison a Congressusba: —,

„Itt küldöm először a Nagy Britannaisi renkívül való követnek egy levelét, melyet ő a mi Status-Titoknokunkhoz intézett, valamint szintén ennek arra tett válaszát is. Az Angliai Országlószéknek ezen levelezésekben is kinyilatkoztatott ellenséges indúlatja és czélzásai, igen fontosítják azon okokat, a melyek minket arra indítanak, hogy olyan eszközöket vegyünk elő, a melyek által nemzeti jussainkat fenn tarthatjuk. —,

„Maddison.

Az Anglus Követnek Fosternek levele, melyről Maddison emlékezik, 1811-ikben Decz. 17-ikén költ. Azon panaszolkodik benne, hogy az Amerikai Országlószék hamis színbe öltöztetve terjesztette a Nagy Britanniai Országlószék' kí-

vánságait a' közönség' eleibe, a' melly által egyébre nem tölözhat, hanem hogy az embereknek indulatjokat minden igaz ok nélkül Anglia ellen fel gerjeszthesse. — Egyéb hosszas kiterjeszkedések között szó szerént ezek a' kifejezések is előfordúlnak az Anglus Követ' írásában: —,

„Azt erőssítitek, hogy én az Angliai Országglószéknek nevében azt kívántam volna, hogy az Amerikai Országglószék különös törvény által határozza meg, hogy az Angliai kereskedő portékákat oda bé lehessen vinni, és hogy az Amerikai egyesült Státusok kényszerítsék a' Frantzia Országglószéket is, hogy ez is engedje meg az Angliai portékáknak Frantzia Országba való bévitetetéseket.

„Engedje meg az Úr, hadd jegyezhessem meg, hogy én ezen dolgok közzül, sem egyiket sem másikat nem kívántam; és ha ezt gondolatok, éngem' kétségkívül nem értettetek. Én telyességgel nem kívánhattam az elsőt, azért; minthogy az Angliai Országglószék magát más Országoknak belső kormányoztatásokba avarni egyátallyában nem akarja; éppen illyen kevésbé kívánhattam, hogy Frantzia Országot az Anglus portékáknak bébotsátására kényszerítsétek. Minden, a' mit én néktek mondani akartam, ennyiben áll, hogy Nagy Britannia barátságtalanságnak veszi azt tölletet, hogy a' Frantzia portékákat magatokhoz bébotsátjátok, midőn ugyan akkor az Angliai portékákat a' ti kikötőhelyeitekbeől kiszorítjátok, és hogy ti ezen tselekedetek által Angliát arra kényszerítitek, hogy a' tromfot tromfal üsse. Ide járúl, hogy ti nem tsak a' mi kereskedő hajóinkat, hanem hadi ha-

jóikat is kitiltjátok kikötőhelyeitekből, midőn oda ugyan akkor Nagy Britannia ellenségeinek hadi hajóit békésítjátok. —

„Mi csak azt kívánjuk Amériktól, hogy, ha Frantzia Országgal kereskedést folytatni kíván, 's ha ezen kereskedést fontos dolognak tartja, kívánja meg részről Frantzia Országtól, hogy ezt a' kereskedést ő is tartsa illendő tiszteletben, úgy, mintegy neutrális Hatalmasságnak kereskedését tisztelni köteleztetik; ne kényszerítsen titeket arra, hogy magatokat a' Berlini és Mailandi Dekretomoknak alájok vessétek; ne fogdosson - el titeket, mint törvényes ragadománt azért, hogy az Angliai kikötőhelyekbe jártatok, vagy hogy hajóitokat az Anglusok által megvizsgáltatni engedtétek. Mindezek telyességgel nem azt teszik, hogy ti Frantzia Országot kényszerítsétek a' maga kikötőhelyeibe az Anglus kereskedő portékákat békésítani. Ha jónak lenni nem találja az Amériikai Országlószék azt, hogy magát mint Neutrális Hatalmasságot tiszteletben tartassa, mi ezen esetben sem kívánunk tőlle egyebet, csak azt, hogy Frantzia Ország' kereskedését elő-segélteni szünjön-meg, és ne vegyen részt annak eszközlésében, hogy ezt a' kereskedést Frantzia Ország, Nagy Britannia' segedelem kútfejeinek bédugására fordíthassa.

„Hogy a' Frantzia Országlószék a' Berlini és Mailandi Dekretomokat vissza nem vette bizonyítja az, először, hogy ő még eddig csak szabadság levéllel engedi-meg a' maga kereskedő hajóinak az Amérikába való menetelt. A' szabadság levél azt jelenti, hogy valamelly dolog, a' melly tilalmaztatik, bizonyos feltétel alatt

megengedtetik. Mire való ez a különös engedelem, olyan dologra nézve, a' melly nem tilalmaztatik. Miért nem adja vissza a' Frantzia országglószék az Amerikai elfogott hajókat? Miért fogatott-el azólta is némely olyan hajókat, a' mellyek Amerikából egyenesen London felé szándékoztak."

Az Amerikai Minister *Monroe*, a' múlt Jan. 14-dikén válaszolt az Anglus Követ' írására. Arra, hogy a' Frantziák az Anglia felé evező Amerikai hajókat elfogdosták, azt feleli *Monroe*, hogy mind ezek a' hajók, a' mellyek csak a' Berliini és Majlandi Dekretomoknak erejek szerint vétettettek el, mihelyest a' dolog kivilágosodott, tulajdonosaiknak vissza adattattak. — Ezen levelet ilyen szavakkal végzi *Monroe*: —

„Ha az Anglus országglószéknek ezen levelezéseiket kezdetektől fogva a' végeig megtekintli az ember, nem lát benne egyebet annál az ellenséges indúlatnál, a' mellyel ők az Amerikai egyesült Státusoknak jussaik és javok eránt viseltetnek."

Az Anglus Követ' további levelezesei között a' következő megjegyzés fordul még elő: — Az Angliai Országglószék olly távol vagyon atól, hogy az Indus nemzeteket az ő szomszédjaik az Amerikaiak ellen felingerelni iparkodott volna, hogy sőt inkább *Sir James Craigh* a' Kanadai Anglus Kormányozó, az 1810-dik esztendőben Novemberben maga írt az Amerikai Státus-Titoknokhoz *Monroe* Úrhoz, azt adván az Amerikai Országglószéknek értesire, hogy ő az Indus népek között bizonyos zengést vett volna észre, és tart tőlle, hogy ezen nepek meg akar-

ják támadni az egyesült Státusoknak vidékeiket. — Az Amerikai Elölülő tsak tsak ennyit felelt a' folyó 1812-ik esztendőben Jan. 9-dikén Fosternek ezen jelentésére: — „Ő örvendezve hallja, hogy az Angliai Országlovszék az Indusokat nem ingerelte fel Amerika ellen.“

Déli Amerika.

A' revolutzió miatt szenvedett vesztese a' déli Amerikai vólt Spanyol tartományoknak, a' közönséges vélekedés szerént már leg alább 20,000 emberre tétetik. Czélzásokat még eddig tsak azok a' népek érték el bizonyoson, a' mellyek az úgy nevezett Terra Fermanak, Carraccas, Cuma, Barcellona, Varinas, Maracaibo, Coro, és Guiana nevű tartományait lakják. Ezek azt az országolás' módját választották magoknak, a' melly az északi Amerikai egyesült Státusokban fenn áll. Ezen hét tartományok már meglehetősen meg fundáltak magokat, hanem minthogy az ő egész népességek mind együtt tsak 800,000 emberből áll, úgy látszik, hogy még nem érzik elég erőseknek magokat arra, hogy függetlenségeket meg oltalmazhassák; azért iparkodnak minden módon, hogy szomszédjaikat arra vehessék, hogy magokat véleek azon egy czéira öszsze tsatolják. Ebben is az Északi Amerikai egyesült Státusokat követik; ezek is e'képpen terjesztették vólt szomszédjaiknak magokhoz való édesgetése által a' magok birtokaikat továbbtávolabb. Új Granada is hajlani látszik a' Carraccassal való szövetségre. Carthagena már meghatározott módon kinyilatkoztatta, hogy Carraccassal akar tartani. Azonnal hozzá is fogott a' függetlenség' jussával való éléshez; az eretnek-

nyomozó széket (inquisitiot) eltörlötte; tulajdon Országlószéket tett-bé; a' hivatalbéli személyeket a' haza hűségére megeskette, 's több e'félék.

Találtakon azonban olyan szomszéd nemzetek is, a' mellyek tovább is meg akarnak maradni a' Spanyol Országlószék eránt való hűségben. Ilyen Santa Mártha tartománya, ez nem tsak semmit nem akar tudni az újításokról, hanem Carthagéna ellen is hadat izent azért, A' Madaléna vize mellyékein lakó népek is két részre oszlottak; egyik a' függetlenséget, másik a' régi országlószék mellett való megmaradást kívánja, a' melly meghasonlás miatt tűzzel vasal kegyetlenkednek egymás ellen.

Mind ezek az apró tartományok még tsak a' kezdetében vagynak a' magok új lételeknek, és még nem is bizonyosok annak megmaradhatása felől, 's még is bámúlásra méltó dolgokon jártatják már is az ezeket. Ilyen a' többek között a' *Darien* keskeny földjének által vágása. Az ólta, hogy Déli Amerika a' Spanyol Monárchia alá esett, néhány versben forgott-fenn és vonatott vizsgálás alá az a' kérdés, hogy valyon nem jó lenne-e ezen föld' szorosát, a' melly t. i. Déli és Északi Amerikát özsze tsatolja, ketté vágni, ez által a' Déli és Északi tengerek között egyenes közösülést nyitni, 's illy módon az Európából Chiná felé evező hajóknak útjokat 2000 tengeri mértfölddel rövidíteni. Oriási következései lennének ezen dolognak, nem tsak Napkeleti Indlára és Chinára, de az egész világra nézve is. Ezeket a' nagy következéseket azonban

most abba hagyván, csak azt említjük még, hogy a' feljebb meg nevezett apró tartományok Ámerikában már hathatósan alkudoznak egymással ezen keskeny földnek által vágatásán. — *Humbold* és *Bonpland* híres útasok ezen földön is járván és azt szemesen megvizsgálván, néhány pontokat megjegyeztek, a' mellyeknél ezt a' nagy munkát meg lehetne tenni. Közönséges és egyesített erővel akarnak az Amériakai új Státusok hozzá fogni a' dologhoz. Ha ezt ők véghez vihetik, itt fog azután lenni a' világ tengeren való hajókázásnak közönséges tsatornája. Ezen esetben e' fogja még valaha Napnyúgoti Indiát a' virágzásnak arra a' gáráditsára emelni, a' melyre Napkeleti India a' hosszú és kerülő út miatt nem léphetett.

Hogy a' Déli Amériakai új szövetség, a' mely már meg lehetséges lábra kapott, magát egészen megfundálhassa, sokaknak vélekedése szerint igen nagyon függ attól, hogy azok a' hírek megvalóságosuljanak, a' mellyek a' legújabb tudósításokban az északibb Spanyol tartományokra nevezetesen Mekszikóra nézve elterjedtek, t. i. hogy az insurgensek már magát a' fő várost (Mekszikót) is elfoglalták, a' Vice-Királyt *Vene-gást* elfogták, 's új Leont, Montereyt, és új Kaliforniát egészen meghódoltatták volna. Ha ez igaz talál lenni, így vége van egész Amérikában a' Spanyol Monarchia uralkodásának.

Jobbítás. — * A' közelébbi árkusban a' 349-dik lapon fejlérről le felé a' 7-dik sorban a' 11 lábnyom helyett 7 lábnyomot kell olvasni.